

tam se et vicinos quam Romanos bellis liberarat. Ita Lyranus; Sanchez, Tornellus et alii.

26. RESTITUIT ENIM IPSE FRATRES SUOS. — *q. d.* Simon Israelitas et contribules suos animis viribusque collapsos et in servitum quasi redactos eos Tryphonem, Demetrium aliosque hostes eos invadentes, restituit pristinae magnanimitati, fortitudini, opulentiae et libertati. Unde Graeca habent: *Firmavit vel stabilivit ipse, et fratres ejus, et domus patris ejus (Israelem) et expugnaverunt inimicos Israel ab eis*: scilicet ab Israelitis inimicos eorum expellendo et propulsando.

ET STATUERUNT EI LIBERTATEM. — *q. d.* Israelitae statuerunt ut Simon ob sua merita liber esset ab omni tributo, onere, subjectione, utque caeteri omnes ei quasi Principi suo essent subjecti. Graeci nonnulli legunt in singulari: « Statuit ei libertatem, » ac de Simone sic explicant, *q. d.* Simon sua sapientia, fortitudine et virtutis libertatem peperit, eumque a jugo Graecorum exemit, ut dictum est cap. XIII, vers. 41.

27. ET HOC EST EXEMPLUM SCRIPTURAE (quam populus, non Romanus, sed Judaicus, ut patet, pro elogio Simonis in tabulis aereis templo appensis descripsit) OCTAVA DECIMA DIE MENSIS ELUL, (qui est sextus, et respondet nostro Augusto), ANNO 172 (Graecorum) ANNO TERTIO SUB SIMONE SACERDOTE MAGNO (summo Pontifice) IN ASARAMEL. — Nam primus annus Simonis fuit 170 Graecorum; quare tertius annus Simonis fuit 172 Graecorum. Illud autem « in Asaramel, » vel, ut habent Graeca, *Saramel*, Vatablus vocem corruptam putat, et legendum: in Jerusalem. Serarius ait retentam vocem Hebraeam, qua significatur in principe Deo, ut Simon dicatur sacerdos magnus in Domino Deo, sive Domini Dei. Syrus pro « Asaramel » vertit *Israel*, et per eum non locum, sed majores natu, sive seniores et senatores Israelis intelligit, qui hoc elogium Simoni dederunt et scripserunt. Forte « Asaramel » vocatus est locus synedrii, sive aulae magni concilii, in qua hoc decretum editum fuit.

29. UT STARENT SANCTA IPSORUM. — puta sanctum templum, sancta religio, sanctae victimae, sanctusque Dei cultus, quae ab impio Antiocho Epiphane, ejusque sequacibus prostrata fuerant, haec Simon et fratres ejus crexerunt.

31. CALCARE. — Graece *αὐθίζω*, id est invadere, penetrare, pervadere, pessumdare.

34. ET QUAEQUE APTA ERANT AD CORREPTIONEM. — Videtur legendum ad « correctionem, » id est institutionem; hanc enim significat Graecum *καταβολή*. Ha Vatablus, Sa, Sallianus et alii.

36. ET INFERRANT FLAGAM MAGNAM CASTITATI, — id est munditiae et puritati templi, illud suis idolis, spurcitiis et libidinibus profanando, pollucendo, violando. Loquitur de arce Sion, ex qua milites Seleucidarum excurrerant in Jerusalemam et Judaeos, eos depreddantes, verberantes, vulnerantes, occidentes, ac feminas eorum violantes; tam gymnasium luxuriae sub arce jam sublatum

erat a Juda templum expurgante, ut dictum est cap. IV et lib. II, cap. x, vers. 2.

41. DONEC SURGAT PROFETA FIDELIS. — scilicet Christus summus Israelis Dux et Pontifex. Decernunt ergo Simonem ejusque posteros continua successione esse Israelis Duces et Pontifices, usque ad Christum, idque ita fere factum est. Nam Simonis progenies praefuit Israeli usque ad Herodem sub quo natus est Christus.

42. ET UT SIT SUPER EOS DUX, ET UT CURA ESSET ILLI PRO SANCTIS. — Declaratur hic summa potestas data Simoni a populo, eaque duplex, nimirum ut in civilibus et bellicis sit populi Dux, atque in sacris et ecclesiasticis sit Pontifex; huic enim « cura » incumbit « pro sanctis, » scilicet pro Sancto et Sancto sanctorum, proque sanctis sancti Dei victimis, ritibus, caeremoniis, etc.

Queres cur Auctor toto hoc capite tam impense et magnifice laudet Simonem, cum non ita laudat Judam et Jonathan, qui Simone fuerunt priores, et ut videtur fortiores? Respondeo, *prima* causa est quod Simon sua prudentia et valore pacem plenam Judaeae contulerit, quam Judas et Jonathanas praestare non potuerunt, ideoque Simon aureum quasi saeculum, indeque novam Aetatem apud Judaeos induxit.

Secunda, quod Simon diutius laboravit: nam Judam et Jonathan assidue adjuvit, hisque mortuis solus ipse superest pondus belli et Reipublicae sustinuit, ac praemis omnibus per optatam omnibus pacem finem imposuit.

Tertia, quod sub Simone et eum Simone laudet Judam et Jonathan, qui hujus felicitatis et pacis principium per assidua bella dederunt, quorum virtute Simon tam felicem eis per publicam quietem finem imposuit. Unde Graeca, vers. 26, habent: *Firmavit enim ipse, et fratres ejus, et domus patris ejus (Israelitas), et debellavit inimicos Israelitarum.*

Quarta, quod Auctor hujus libri, ut dixi in Proemio, videatur fuisse Jonathanis Hyrcani Simonis filius, qui proinde filiali affectu patri suo merito hanc egiolorum coronidem pertexit, itaque ei parentat, eo quod ipse sibi suisque posteris usque ad Christum Principatum et Pontificatum Israelis consignavit.

43. ET UT SCRIBANTUR IN NOMINE EJUS OMNES CONSCRIPTIONES IN REGIONE. — Graece *ὄμνη σφραγίδες*, puta omnia instrumenta, edictorum, pactuorum, contractuum, foederum, conjugiorum et aetorum omnium, ut scilicet singula haec consignentur, juxta annos Principatus et Pontificatus Simonis, ut re ipsa hic inchoatum est vers. 27 et cap. XIV, vers. 42.

48. ET SCRIPTURAM ISTAM (puta decreta populi de Ducatu et Pontificatu Simonis propeccando in posteros usque ad Christum in tabulis aereis conscripta) DIXERUNT (id est jussurunt Israelitae,) PONERE (insculpere) IN TABULIS AEREIS (ut sit indelebilis et aeterna): ET PONERE EAS (tabulas aereas cum hac Scriptura) IN PERIBOLO SANCTORUM. — id est in

porticu templi, quae templum circumquaque ambiebat.

49. EXEMPLUM AUTEM EORUM PONERE IN ERARIO, (id est in Gazophylacio templi, in quo inter gazam

opesque templi servabantur publica instrumenta quasi in Archivio), UT HABEAT SIMON ET FILII EJUS, — ut si quando eo indigerint, illud inde accipere queant.

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Antiochus Sidetes, Demetrii ab Arsace capti frater, magnis praemiis captat amicitiam Simonis; mox vincit Tryphonem, eumque obsidet in urbe Dora. Indo, vers. 15, legati Simonis Roma redeunt cum amplis promissis. Denique, vers. 27, Antiochus factus cum Simone perfide rumpit, et Cendibaeum cum magno exercitu in Judaeam mittit.

1. Et misit rex Antiochus filius Demetrii epistolas ab insulis maris Simoni sacerdoti, et principi gentis Judaeorum, et universae genti; 2. et erant continentia hunc modum: Rex Antiochus Simoni Sacerdoti magno, et genti Judaeorum, salutem. 3. Quoniam quidem pestilentia obtinuerunt regnum patrum nostrorum, volo autem vindicare regnum, et restituere illud sicut erat antea: et electam feci multitudinem exercitus, et feci naves bellicas. 4. Volo autem procedere per regionem, et ulciscar in eos qui corruperunt regionem nostram, et qui desolaverunt civitates multas in regno meo. 5. Nunc ergo statuo tibi omnes oblationes quas remiserunt tibi ante me omnes reges, et quaecumque alia dona remiserunt tibi; 6. et permitto tibi facere percussuram proprii numismatis in regione tua: 7. Jerusalem autem sanctam esse et liberam; et omnia aedificia quae fabricata sunt, et praesidia quae constructi sunt, quae tenes, maneant tibi. 8. Et omne debitum regis, et quae futura sunt regi, ex hoc et in totum tempus remittuntur tibi. 9. Cum autem obtinuerimus regnum nostrum, glorificabimus te et gentem tuam, et templum gloria magna, ita ut manifestetur gloria vestra in universa terra. 10. Anno centesimo septuagesimo quarto exiit Antiochus in terram patrum suorum, et convenerunt ad eum omnes exercitus, ita ut pauci relictis essent cum Tryphone. 11. Et insecutus est eum Antiochus rex, et venit Doram fugiens per maritimum. 12. Sciebat enim quod congregata sunt mala in eum, et reliquit eum exercitus. 13. Et applicuit Antiochus super Doram cum centum viginti milibus virorum belligerorum, et octo milibus equitum. 14. Et circumvit civitatem, et naves a mari accesserunt: et vexabant civitatem a terra et mari, et neminem sinebant ingredi vel egredi. 15. Venit autem Nomenius, et qui cum eo fuerant, ab urbe Roma, habentes epistolas regibus et regionibus scriptas, in quibus continebantur haec: 16. Lucius, consul Romanorum, Ptolemaeo regi salutem. 17. Legati Judaeorum venerunt ad nos amici nostri, renovantes pristinam amicitiam et societatem, missi a Simone principe Sacerdotum, et populo Judaeorum. 18. Attulerunt autem et clypeum aureum mearum mille. 19. Placuit itaque nobis scribere regibus et regionibus, ut non inferant illis mala, neque impugnent eos, et civitates eorum, et regiones eorum; et ut non ferant auxilium pugnantibus adversus eos. 20. Visum autem est nobis accipere ab eis clypeum. 21. Si qui ergo pesilentia refugerunt de regione ipsorum ad vos, tradite eos Simoni principi sacerdotum, ut vindicet in eos secundum legem suam. 22. Haec eadem scripta sunt Demetrio regi, et Attalo, et Ariarathi, et Arsaci, 23. et in omnes regiones: et Lampsaco, et Spartiatis, et in Delum, et in Myndum, et in Sycionem, et in Cariam, et in Samum, et in Pamphyliam, et in Lyciam, et in Alicarnassum, et in Coo, et in Siden, et in Aradon, et in Rhodum, et in Phaselidem, et in Gortynam, et Gnidum, et Cyprum, et Cyrenen. 24. Exemplum autem eorum scripserunt Simoni principi sacerdotum, et populo Judaeorum. 25. Antiochus autem rex applicuit castra

in Doram secundo, admovent ei semper manus, et machinas faciens: et conclusit Tryphonem, ne procederet. 26. Et misit ad eum Simon duo millia virorum electorum in auxilium, et argentum, et aurum, et vasa copiosa: 27. et noluit ea accipere, sed rapit omnia quae pactus est cum eo antea, et alienavit se ab eo. 28. Et misit ad eum Athenobium unum de amicis suis, ut tractaret cum ipso, dicens: Vos tenetis Joppen, et Gazaram, et arcem quae est in Jerusalem, civitates regni mei. 29. Fines eorum desolastis, et fecistis plagam magnam in terra, et dominati estis per loca multa in regno meo. 30. Nunc ergo tradite civitates quas occupastis, et tributa locorum in quibus dominati estis extra fines Judaeae. 31. Sin autem, date pro illis, quingenta talenta argenti, et exterminii quod exterminastis, et tributum civitatum alia talenta quingenta: sin autem, veniemus et expugnabimus vos. 32. Et venit Athenobius amicus regis in Jerusalem, et vidit gloriam Simonis, et claritatem in auro et argento, et apparatus copiosum: et obstupuit, et retulit ei verba Regis. 33. Et respondit ei Simon, et dixit ei: Neque alienam terram sumpsimus, neque aliena detinemus; sed hereditatem patrum nostrorum, quae injuste ab inimicis nostris aliquo tempore possessa est. 34. Nos vero tempus habentes, vindicamus hereditatem patrum nostrorum. 35. Nam de Joppe et Gazara quae expostulas, ipsi faciebant in populo plagam magnam, et in regione nostra: horum damus talenta centum. Et non respondit ei Athenobius verbum. 36. Reversus autem cum ira ad regem, renuntiavit ei verba ista, et gloriam Simonis, et universa quae vidit: et iratus est rex ira magna. 37. Tryphon autem fugit navi in Orthosia. 38. Et constituit rex Cendebeum ducem maritimum, et exercitum peditum et equitum dedit illi. 39. Et mandavit illi movere castra contra faciem Judaeae; et mandavit ei aedificare Gedorem, et obstruere portas civitatis, et debellare populum. Rex autem persequeretur Tryphonem. 40. Et pervenit Cendebeus Jamniam, et cepit irritare plebem, et conculcare Judaeam, et captivare populum, et interficere, et aedificare Gedorem. 41. Et collocavit illic equites et exercitum, ut egressi perambularent viam Judaeae, sicut constituit ei rex.

1. ET MISIT REX ANTIOCHUS FILIUS DEMETRII (senioris cui cognomen Soter, frater vero Demetrii junioris cui cognomen Nicanor) EPISTOLAS AB INSELIS MARIS (ex Rhodo, ait Appianus) SIMONI SACERDOTI, — summo, id est Pontifici, et principi Judaeae. Ut historiam hanc ab ovo intelligas, nota, cum Demetrius a Tryphone fugatus exul et captivus detineretur ab Arsace, Tryphon tyrannus magnam Syriam partem occupavit, Cleopatra Demetrii uxor cum paucis copiis Seleuciam profugit, ad quam plures Tryphonis tyrannidem delectantes in dies transfugebant. Haec ut se magis in regno corroboraret, Antiochum Demetrii mariti sui capti fratrem juniorem ad regnum et conjugium suum invitavit. Audi Josephum, lib. XIII, cap. XII: « Quamprimum Tryphon rex declaratus est absque persona Tryphonem agere cepit; id quod adversariorum partibus non mediocriter profuit. Milites enim per se mores delectarent ad Cleopatram uxorem Demetrii, quae tum in Seleuciam cum liberis se incluserat. Et cum Demetrii frater Antiochus cognomine Soter oberaret, nec ab ulla urbe reciperetur metu Tryphonis, misit ad eum Cleopatra, conjugium suum et regnum ei offerens; fecit autem hoc partim amicorum sensu, partim quod timeret non qui-

dam Seleucienses urbem Tryphoni traderent. »

Porro Antiochum hunc Josephus Soterem, id est salvatorem, cognominat; Eusebius vero et alii Sidetem, vel Sedetem a Sida urbe, vel Cilicie, ut vult Eusebius, vel illi vicina Pamphylia, ut habet Ptolemaeus, Strabo, Plinius et alii, eo quod in Sida Antiochus hic sit natus vel educatus. Eundem Appianus Pium cognominat. Cleopatra ergo Antiochum levitum suum fecit maritum et regem, adeoque simul duos fratres viventes habuit maritos, scilicet Demetrium captivum apud Parthos, et Antiochum Sidetem regnantem in Asia et Syria: cum ante utrumque a Philometore patre desponsa fuisset Alexandro Velis regi Syriae, qui erat patruelis Demetrii; sed vide iustam Numinis in incestus vindictam. Antiochus enim in Perside, II Machab. I, 16, occisus fuit; Cleopatra vero Antiocho Grypho filio suo, quem ex Demetrio susceperat, et in regnum evexerat, tandem offensa eidem propinavit venenum; sed filius, id advertens, illud ipsum matrem specie officiositatis ebibere coegit. Illa itaque seipsam veneno suo, quod filio pararat, occidit. Ita Eusebius et alii. Porro Antiochum Gryphum ejus ex Demetrio filium occidit Antiochus Cyziciensis ejusdem Cleopatrae ex Antiocho Sidete filius. Rursus

Seleucus Antiochi Gryphi filius, patris mortem ulciscens, Antiochum Cyzicenum patrum suum aecavit; Seleucum vero vice versa ulio divina persecuta est; nam ipse superatus ab Antiocho Eusebio filio Cyziceni in domo regia a Mopsea in Cilicia, ubi residebat, concrematus fuit. Ita Josephus, Justinus, Appianus et alii. Vide hic quod patriciorum causa fuerit incestus Cleopatrae et Antiochi Sidetis. Ipsa enim trium Syriae regum fuit uxor, nimirum primo Alexandri Velis, qui erat filius Antiochi Epiphaniis; deinde duorum fratrum Demetrii senioris filiorum, et nepotum Seleuci, qui Epiphaniis fuerat frater senior, nimirum Demetrii junioris et Antiochi Sidetis, ut dixi.

2. REX ANTIOCHUS SIMONI, etc., SALUTEM. — Antiochus hic fuit hostis Judaeorum infestissimus, ut patet vers. 27 et seq. sed hic necessitate et tyrannide Tryphonis inimici sui foedus cum Simone amicit, ejusque opem implorat, ampla ei et Judaeis concedens privilegia.

3. NUNC ERGO STATUO TIBI OMNES OBLATIONES. — Graeco ἀπαρτὰ, id est oblationes, scilicet onerum, puta immunitates a prioribus regibus Judaeis indultas; unde ait: QUAS REMISERUNT TIBI ANTE ME OMNES REGES.

4. ET PERMITTO TIBI FACERE PERCUSSIONAM PROPRII NUMISMATIS. — hoc signum erat supremi dominii quod hic Judaeis restituit Antiochus, cum prius id eis abstulisset Nabuchodonosor capiens Jerusalem, subjugansque Judaeam, ac ceteri Persarum et Graecorum reges, qui Nabuchodonosoris regna successive ad se transtulerunt. Quare Judaei tunc numismate nunc a Chaldaeis, nunc a Persis, nunc a Graecis cuso utebantur. Cudere enim monetam summæ est potestatis, qualis est regalis, imperialis, et ducalis absoluta.

7. JERUSALEM AUTEM SANCTAM ESSE ET LIBERAM. — Graeco et sancta esse libera, id est sanctum templum, sanctumque ejus cultum, ac sanctas ejus victimas, vasa et ritus jubeo esse libera, ut libere a Simone et Judaeis exerceri valeant, nec ab aliquo Gentilium impediti, aut idolorum victimis et superstitionibus inquinari queant.

8. ET QUAE FUTURA SUNT REGI. — Legendum videtur regia, Graeco enim est βασιλεία, quae vulgo regalia, scilicet jura appellantur. Haec Antiochus condonat Judaeis. Quid Antiocho responderit Simon tacet Scriptura, sed Josephus asserit, Simonem indulta et postulata Antiochi libenter accepisse.

11. ET VENIT (Tryphon) DORAM FUGIENS PER MARITIMAM, — scilicet regionem Graeco fugiens per mare; Vatablus fugiens in Doram maritimam. Modum fugae narrat Frontinus, lib. II Stratag. XII: « Tryphon, inquit, Syriae rex victus per totum iter fugiens pecuniam sparsit, eaque sectantes Antiochi equites moratus effugit. »

15. VENIT AUTEM NUMENIUM, quem Simon miserat ad Romanos, ut cum eis foedus reciperet.

Hic attulit litteras Romanorum, tum foederales ad Simonem, tum inhibitorias ad Ptolemaeum et vicinos reges, ne Judaeos infestarent.

16. LUCIUS CONSUL ROMANORUM. — Serarius pro « Lucius » censet legendum « Lepidus » qui consul fuit anno sequenti. Verum omnes Codices habent « Lucius ». Quare multi hic accipiunt L. Furium Philum qui cum Attilio Serrano consul fuit anno urbis Romae conditae 617. Sed hi aegre annos urbis cum annis Graecorum adaequant. Alii L. Caecilium Metellum intelligunt, qui consul fuit anno Graecorum 170; sed hi non advertunt Numenium a Simone missum fuisse Romam anno 172 Graecorum, ideoque biennio post Metelli consulatum. Quocirca Sallianus censet Lucium hunc esse Calpurnium Pisonem, qui anno praecedenti Romae fuerat consul cum collega Popilio, quo finiente ipse legatus Simonis Roma dimiserat, qui proinde anno sequenti inerte Jerusalem ad Simonem pervenerunt. Hunc enim Calpurnium Valerium Maximum, lib. I, cap. IX, Lucium praenominat.

PTOLEMAEO REGI SALUTEM. — Hic est Ptolemaeus cognomento Physcon vel Evergetes, qui Ptolemaeo Philometori fratri suo jam mortuo, ut dictum est cap. XI, 18, in regno successit, fuitque crudelis et incestus. Nam ut de eo ait Justinus, lib. XXXVIII: « Post quod non melior in populares, qui eum in regnum vocaverunt, fuit. Siquidem peregrinis milibus licentia cedis data, omnia sanguine quotidie manabant, ipsamque sororem, filia ejus virgine per vim stuprata, et in matrimonium adscita, repudiavit. » Mox vero ejus formam et figuram ita describit: « Erat enim et vultu deformis, et statura brevis, et sagina ventris non homini, sed belluae similis, quam fedelitatem nimia subtilitas, et pellucida vestis augebat; prorsus quasi astu inspicienda preberentur, quae omni studio occultanda pudibundo viro erant. » Idem Ptolemaeus Physcon ipso die nuptiarum cum Cleopatra, filiolum ejus quem ex Ptolemaeo Philometore fratre suo susceperat, ideoque regni heredem, in ipso matris complexu occidit, teste Justino, lib. XXXVIII. Hic ergo Ptolemaeus Physcon frater junior Philometoris dicebatur frater et maritus et gener Cleopatrae; nam ipse filiae Cleopatrae vim intulit, deinde repudiata matre filiam in uxorem duxit, mox populum eum ob nimiam crudelitatem expulit, ac regnum detulit Cleopatrae priori ejus uxori, matri et sorori, ac statuas et imagines ejus detraxit ac dejecit; quod ille factum studio sororis existimans, filium quem ex ea susceperat, in Cypro interfecit, corpusque in membra divisum, et in cista impositum, matri die natali ejus, inter epulas afferri curat. Ita Justinus, lib. XXXVIII et XXXIX. Merito ergo ad hoc crudelitatis et incestus monstrum scribunt Romani, ne illam in Judaeos sibi vicinos exeret.

22. HEC EADEM SCRIPTA SUNT DEMETRIO REGI, (qui jam ab Arsace captus detinebatur; sed Ro-

mani vel necdum audierat eum esse captum, ut vult Severus, vel putabat eum pace cum Arsace inita brevi liberandum), ET ATTALO, (qui fuit Eumenis filius et Pergami rex, ac moriens populum Romanum scripsit heredem), ET ARIARATHI. (Hic fuit rex Cappadocia frater Orofernis, pater Demetrii, teste Polybio, Justino, et Appiano), ET ARSACE — Hic fuit rex Parthorum, qui Demetrium captivum desinebat.

23. ET IN OMNES REGIONES (vicinas nimirum) ET LAMPSACO, ET SPARTIATIS, ET IN DELUB. — Nominantur hic novemdecim partim insulae, partim urbes et regiones, ad quas Romani easdem dode litteras pro Judeis, ne eis essent molesti, sed benevoli, eo quod nonnullae ex eis nuntiis ipso navigationis cursu adveniendae erant; aliae Romanis valde erant addictae, aliae Judeis multum nocere vel commodare poterant. Apud omnes autem Romanorum nomen erat venerabile et formidabile. Hic Romanorum litterae eorum potentiam arguunt, sed Judeis non proficere; imo eis odium gentium conciliantur, et Antiocho majorem iram concitarent, ut patet versu 27.

25. ANTIOCHUS (Sidetes) AUTEM REX APPLICUIT CASTRA IN DORAM SECUNDO, (quia ob hiemem similemve causam obsidionem primam solverat; in vere ergo rediit, et secundo Tryphonem in Dora obsedit, ait Lyranus. Sed obstat quod sequitur,) ABBREVIENS IIS SEMPER MANUS, — id est continuo urgens ob idonem, premensque Tryphonem. Alii ex Graeco vertunt in secunda, scilicet die, q. d. Secunda die a positis castris Antiochus cepit oppugnare Doram. Sallianus vero « secundo, » inquit, quia una parte urbis occupata Antiochus alteram partem nova et quasi secunda obsidione cinxit. Planius dicas secundam hanc obsidionem vocari; quia Antiochus novo conatu, novis viribus et copiis, novis machinis Doram et vicino, arcta presserque obsedit et concessit, ut nova et secunda videretur esse hinc ejus obsidio.

ET CONCLUIT TRYPHONEM NE PROCEDERET, — ne scilicet et Dora egredi posset; patet ex Graeco.

27. ET NOLUIT (Antiochus rex) EA, (scilicet milites et dona a Simone Pontifice missa) ACCIPERE. — Errat ergo Josephus, qui ait Antiochum ea accepisse, ob eaque Simonem inter intimos amicos habuisse; sed rupit omnia quae factus est cum eo; quia videbat se tot copiis terra marique instructum, Tryphonem ad extrema redegissem, nec Simonis opera indigere; et quia Judaeam quasi Syriae partem regno suo Asiae et Syriae adungere volebat; indignabatur enim unum Judaeae angulum velle se subducere ab amplo suo Asiae et Syriae imperio.

28. VOS TENENTIS JOPPEN ET GAZARAM, — id est, Gazam urbem Philistinorum; hanc enim expugnavit Simon, cum Gaza ad Judaeam et Simonem non pertineret, ideoque eam a Simone repetit hic Antiochus.

31. ET EXTERMINI QUOD EXTERMINASTIS, ET TRIBUTORUM CIVITATUM ALIA TALENTA QUINGENTA, — q. d. Pro damnis et cladibus quas locis mihi subditis intulistis, et pro tributis quae mihi crispistis, solvite alia talenta 500.

32. ET VIDI GLORIAM SIMONIS. — Videtur interpres legisse *καταλαβὼν τὴν αἰδέει*, id est gloria; iam loquitur *καταλαβὼν*, id est abacum, in quo reponuntur patere, pecula, caeteraque vasa aurea et argentea.

ET APPARATUM COPIOSUM, — tum famulorum, tum armorum, tum militum, tum supellectilium.

33. ET RESPONDIT EI SIMON — cordate, aequae ac animose, scilicet se non aliena, sed sua occupare; Joppen tamen et Gazam, licet aliena, occupasse littere belli, eo quod ipse prius Judaeos infestasset.

34. NOS VERO TEMPUS HABENTES, — id est, occasionem commodam naevi.

35. NAVI DE JOPPE ET GAZARA QUAE EXPOSTULAS IMPROBANT IN POPULO FLAGAM MAGNAM; — Joppenes enim ducentos Judaeos in mari submerserant, ut patet lib. II, cap. XII. Gazarensis, id est Gazenzes, utpote Philistini, olivani erant Judaeorum hostes infestissimi. Hinc patet per Gazaram non intelligi Gazam, quae erat in tribu Ephraim, ideoque ad Judaeos spectans, sed Gazam; hinc enim ad Philistinos spectabat, non ad Judaeos, ideoque quasi Judaeis infesta a Simone fuit expugnata, et jure belli occupata.

HORUM DAMUS TALENTA 400, — q. d. Elsi jure belli juste occupem Gazaram, tamen ad redimendam vexationem, et ut regibus Syriae nil deimam, sed abunde satisfaciam oro eo et Joppe, offero hisdem centum talenta, id est 420 milia aureorum.

36. REVERSUS EST AUTEM (Athenobius) CURIA AD REGEM, puta ad Antiochum Sidetem, eo quod Simon negasset ei quae postulabat, ac pro millibus aureorum, quam petierat rex, Simon tantum obtulisset decimam circiter partem, scilicet 120 milia aureorum. Rex vero magis iratus fuit indignere se a Simone negligi, sibi quae ab eo resistit. Hinc apte vocatus fuit Cendebeus, quae vox hebraice idem est quod zelus, vel possessio doloris, ait Pagninus in Nom. Heor.

37. TRYPHON AUTEM FUGIT NAVI IN ORTHOSIADA. — Orthosias, teste Ptolemaeo, lib. V, cap. xv, est urbs Phoenicia in promontorio quod proximo abest a Cypro; est ergo urbs maritima. Quare non est Antaradus, ut aliqui putant, quia haec est mediterranea; multo minus est Apamia, ut vult Josephus. Audi Adrichomium in *Descriptione terra sanctae*, parte 187, num. 20: Orthosia et Orthosias, hodie Tortosia vocata, maritima Phoeniciae urbs est, inter Tripolim et Archim sita: quae post Christi tempora Episcopali sede incluta fuit. In hanc urbem Tryphon et Dora (in qua ab Antiocho Syriae rege obsidebatur) elapsus, navi aufugit, I Machab. xv, Tyrinus, XIII *Belli sacri*, et XIV *Belli sacri*, XII, Ptolemaei.

Porro Sidetes Orthosiadem cepit, et Tryphonem captum interfecit, teste Strabone, lib. XIV. Justino, Appiano, Josepho et aliis. Josephus ait Tryphonem per triennium regnasse, Sallianus vero per septennium, occisum enim esse anno principatus Simonis septimo. Vido hic iustum Dei in homicidam et tyrannum judicium. Tryphon enim, qui Jonatham et Antiochum regem pupillum sibi creditum occiderat, tertio vel septimo anno post hanc caedem simili modo a Sidete occisus fuit, juxta utriusque talionis poena.

38. ET CONSTITUIT REX CENDEBEUM DUCEN MARIANUM, — id est, praefectum classis sive archithalassum. Hunc misit Sidetes, ut invaderet Judaeam.

39. ET MANDAVIT AEDIFICARE GEDOREM, — Graeco

Cedronem. Erat urbs haec in ingressu Judaeae. Audi Adrichomium in tribu Dan, num. 28: Gedor quae et Gador civitas tribu Juda in sorte Dan, sita ad Orientem vallis in terra pascuali, et uberrima. Hanc tempore Ezechieb regis occupaverunt Simeonites, pulsus inde quibusdam Chananeis, quod terra haec aptissima esset gregebis, quibus Simeonites abundabant. Postea haec civitas vocata est Cedro, quam aedificis munivit Cendebeus dux Antiochi adversus Judaeos, juxta quam et devotus est a Machabaeis.

ET OBSTRUERE. — Graeco *επιστρωσαι*, id est munire portas, ut Gedor sibi suisque loco arcis et munitiois, ad quem a Judeis pressi se recipere, et in quem rapinas et spolia Judaeorum conveherent.

CAPUT DECIMUM SEXTUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Simon per Judam et Joannem filios suos profugit Cendebeum. Inde, vers. 11, Ptolemaeus, gener Simonis, cum militibus dolose interfecit cum duobus filiis, ut Judaeae se Principem constituat. Denique, vers. 19, Joannes superstes Simonis filius, a Ptolemaeo questus ad necem, praemonitus ejus conatus elusit, ac patri in Ducatu et Pontificatu successit.

1. Et ascendit Joannes de Gazaris, et nuntiavit Simoni patri suo quae fecit Cendebeus in populo ipsorum. 2. Et vocavit Simon duos filios seniores, Judam et Joannem, et ait illis: Ego et fratres mei, et domus patris mei, expugnavimus hostes Israel ab adolescentia usque in hunc diem; et prosperatum est in manibus nostris liberare Israel aliquoties. 3. Nunc autem senui; sed estote loco meo, et fratres mei, et egressi pugnatu pro gente nostra: auxilium vero de caelo vobiscum sit. 4. Et elegit de regione viginti milia virorum belligerorum, et equites; et profecti sunt ad Cendebeum, et dormierunt in Modin. 5. Et surrexerunt mane, et abierunt in campum: et ecce exercitus copiosus pro gente nostra: et transfretavit primus: et viderunt eum viri, et transierunt post eum. 7. Et divisit populum, et equites in medio peditem: erat autem equitatus adversariorum copiosus nimis. 8. Et exclamaverunt saceris tubis, et in fugam conversus est Cendebeus, et castra ejus: et ceciderunt ex eis multi vulnerati: residui autem in munitionem fugerunt. 9. Tunc vulneratus est Judas frater Joannis; Joannes autem insecutus est eos, donec venit Cedronem quam edificavit. 10. Et fugerunt usque ad turres quae erant in agris Azoti, et succendit easigni. Et ceciderunt ex illis duo milia virorum, et reversus est in Judaeam in pace. 11. Et Ptolemaeus filius Abobi constitutus erat dux in campo Jericho, et habebat argentum et aurum multum. 12. Erat enim gener summi sacerdotis. 13. Et exaltatum est cor ejus, et volebat obtinere regionem, et cogitabat dolum adversus Simonem et filios ejus, ut tolleret eos. 14. Simon autem, perambulans civitates quae erant in regione Judaeae, et sollicitudinem gerens earum, descendit in Jericho ipse, et Mathathias filius ejus, et Judas, anno centesimo septuagesimo septimo, mense undecimo: hic est mensis Sabbath. 15. Et suscepit eos filius Abobi in munitioneulam, quae vocatur Doch, cum dolo, quam aedificavit: et fecit eis convivium magnum, et abscondit illic viros. 16. Et cum inebriatus esset Simon, et filii ejus, surrexit Ptolemaeus cum suis, et sump-

serunt arma sua, et intraverunt in convivium, et occiderunt eum, et duos filios ejus, et quosdam pueros ejus. 17. Et fecit deceptionem magnam in Israel, et reddidit mala pro bonis. 18. Et scripsit hæc Ptolemæus, et misit regi ut mitteret ei exercitum in auxilium, et traderet ei regionem, et civitates eorum, et tributa. 19. Et misit alios in Gazaram tollere Joannem : et tribunus misit epistolas, ut venirent ad se, et daret eis argentum et aurum, et dona. 20. Et alios misit occurrere Jerusalem, et montem templi. 21. Et præcurrens quidam nuntiavit Joanni in Gazara, quia perit pater ejus, et fratres ejus, et quia misit quoque interfici. 22. Ut audivit autem, vehementer expavit ; et comprehendit viros qui venerant perdere eum, et occidit eos ; cognovit enim quia quærebant eum perdere. 23. Et cætera sermonum Joannis, et bellorum ejus, et bonarum virtutum quibus fortiter gessit, et ædificii murorum quos extruxit, et rerum gestarum ejus. 24. Ecce hæc scripta sunt in libro dierum sacerdotii ejus, ex quo factus est princeps sacerdotum post patrem suum.

4. ET ASCENDIT JOANNES DE GAZARIS, — id est, de Gaza ubi eum loco suo quasi exercitus ducem reliquerat et constituerat Simon pater.

3. NUNC AUTEM SENCI ; SED ESTOTE LOCO MEO, ET FRATRES MEL — Græca et Latina Complutensia habent : et fratris mei, scilicet Jonathæ et Judæ, ut nobis in ducatu et bellis pro Israele succedatis. Græca addunt : Vos autem in misericordia idonei estis ætate, id est, vos autem beneficio ætatis estis idonei ad bellandum.

4. ET ELIGIT DE REGIONE VIGINTI MILLIA VIRORUM BELLIGERATORUM (bellatorum), ET EQUITES. — Hic duntaxat invenio equites in castris Joannis et Judæorum, cum in castris Judæ, Jonathæ et Simonis hucusque non nisi pedites legerimus, eo quod Deus Deuter. XVII, multiplicationem equorum Judæis vetuisset.

6. ET TRANSFRETAVIT PRIMUS, — scilicet ipse Joannes Simonis filius, et exercitus dux, cujus exemplum cæteri, qui prius trepidaverant, illico secuti sunt ; quare animose invadentes Cendebæum eum occiderunt, et in fugam compulerunt.

RESIDUI AUTEM IN MUNITIONEM FUGERUNT, — puta in Gedorem quam munierant, cap. præc. vers. 39.

9. DONEC VENIT CEDRONEM (puta Gedorem ; hæc enim Græce vocatur Cedron ; hanc ergo hostibus fugientibus insistentem Joannes extorsit) QUAM EDIFICAVIT, — id est, quam ædificaverat et munierat Cendebæus, cap. præc. vers. 39.

Hoc fuit principium victoriarum et heroicorum facinorum Joannis quibus ipse fortiter et feliciter auspicatus est principatum loco Simonis patris sui, cui jam mors dolo Ptolemæi parabatur. Vide hic Dei providentiam quæ Israeli consulit per Joannem, dum Simon pater ejus et dux per fraudem generi interimitur.

Porro Josephus hoc prelium more suo phalarat, ideoque multa falsa admiscet, scilicet quod Simon ipse huic prælio interfuerit, quod per insidias Cendebæum aggressus sit ; quod sæpius eum eo conflixerit, et semper victor exstiterit.

11. ET PTOLEMÆUS FILIUS ABOBI CONSTITUTUS ERAT DUX IN CAMPO JERICHO, — scilicet a Simone Duce

et Pontifice socero suo, ut sequitur. Hic Ptolemæus erat opulentus, ac per opes suas destinabat obtinere ducatum Judææ ; ideoque Simonem cum filiis totamque Assamoneorum stirpem delere cogitabat. Vide hic immane Ptolemæi parricidium et sacrilegium, quo summum Pontificem, cujus filiam ipse duxerat uxorem, per fraudem interfecit. Quid non audet ambitio et regnandi libido ?

16. ET CUM INEBRIATUS (id est largiore potu exhilaratus) ESSET SIMON, — citra ebrietatem tamen. Unde Vatablus vertit : Cum potu satietati essent. Nam ut ait Nonnius Marcellus : « Ebrii dicuntur non solum vinolenti, sed et qualibet re expleti. » Sic fratres Joseph dicuntur inebriati, id est incauisse mero, Gen. XLIII ; et Psalm. LXIII : « Visitasti terram, inquit, et inebriasti eam ; » et Cant. V, 1 : « Bibite et inebriamini, » id est exhilaramini, « charissimi. »

ET OCCIDERUNT EUM ET DUOS FILIOS EJUS. — Addit Josephus et ex eo Hegesippus uxorem Simonis fuisse captam cum filiis, excepto Joanne ; Joannem vero ultum necem patris et fratrum, et obsidisse Ptolemæum, sed obsidionem solvisse, eo quod Ptolemæus matri ejus capta flagella aliaque tormenta intentaret, similiaque plura quæ parum videntur probabilia, imo S. Scripturæ dissona, ut ostendit Salianus et Sanchez.

Præfuit Simon Israeli septem integros annos ; cepit enim anno Græcorum 170, quo occisus est Jonathas ejus antecessor, I Machab. XIII, 8. Desiit vero anno 177 Græcorum, ut dicitur vers. 14. Quocirca errat Josippus, dum Simoni tribuit 18 annos, eumque occisum dicit a Ptolemæo rege Egypti, idque justa Dei vindicta, eo quod eum Spartialis et Romanis gentilibus fœdus iniisset. Denique occisus est Simon anno 134 ante Christi nativitatem.

21. ET PRÆCURRENS QUIDEM NUNTIAVIT JOANNI IN GAZARA, — id est Goza urbe, ut dixi. Joannes hic fuit filius Simonis primarius, vir animosus et bellicosus, qui Simoni in Ducatu et Pontificatu successit ; cognominatus fuit Hyrcanus, eo quod

Hyrcanos bello superasset, ait Eusebius et S. Thomas. Hujus Hyrcani heretica facta describuntur, lib. IV Machab. Ipse enim cum Antiocho Sidete rege Syriæ fœdus iniit, rege complures auratis cornibus tauros ad templi sacrificia submittebat. Eundem regem ab bellum Parthicum comitatus est ; Syriæ parimas urbes cepit, Samaritas vicit, Garizitanum templum everit, Idumæos domuit, ad innovandam societatem legatos Romam misit. Tandem post 31 annos principatus et sacerdotii sui satis concessit, relicto successore filio suo Aristobulo, qui loco « ducis » nomen « regis » cum

diademate primus Assamoneorum assumpsit, et Pontificatus adnexuit, et adnexum reliquit fratri suo Alexandro, et Alexandri filio Aristobulo secundo : quo regnante capta a Pompeio Jerosolyma, et Judæa in provinciam redacta, et dignitas regia a Pontificali prorsus avulsa est.

Tumque desiit Ducatus, et stirps Assamoneorum, cum stisset 130 annos, ut dixi in Proemio ; Romani enim Herodem alienigenam constituerunt regem Judææ, tumque deficiente sceptro de Juda, venit natusque est Christus juxta oraculum Jacobi, Genes. XLIX, 9 et 10.